



Nieuwsbrief 5 – zomer 2024

- Terugblik op beheerswerkzaamheden voorjaar
- Flora- en faunawaarnemingen
- Onderzoek

Beheersmaatregelen

Bij de schouw door het waterschap in november 2023 bleek een aantal duikers in de hoofdwatergang onvoldoende water door te laten. Een eerste poging om die duikers door te spuiten, in de winter, bleek onvoldoende effect te hebben gehad en dus werd dit voorjaar een nieuwe poging ondernomen. Eerst werd de bodem aan weerszijden van de duikers wat



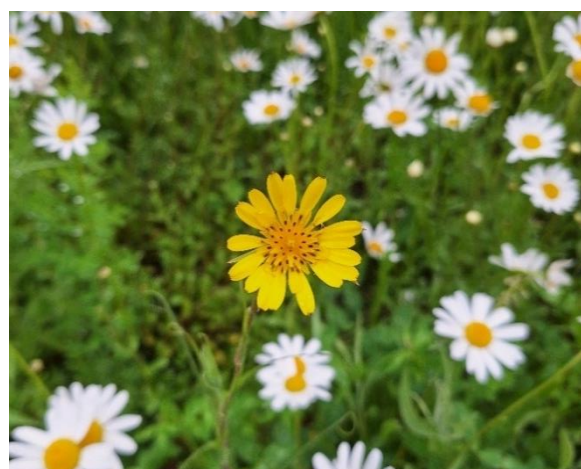
werkzaamheden bij de duikers

uitgediept om opnieuw verzanden te voorkomen. Daarna werd een paar weken later met behulp van buizen, slangen en een pomp water met flinke kracht door de duikers gespoten. Naar het zich laat aanzien is deze poging wel geslaagd.



Flora

En toen barstte het voorjaar echt los. Wat een bloemenpracht! Het gemiddelde percentage kruiden werd in het monitoringsverslag van de Ginkelgroep geschat op 70% t.o.v. grassen. Op de hogere, voedselrijke delen werd het beeld bepaald door Gewone margriet, een soort waarvan vorig jaar de bladrozetten al te zien waren. Ook komt Rode klaver veel voor, evenals Bonte Wikke. Verder zien we op deze delen veel planten die van veel voedingsstoffen in de bodem houden, zoals Grote Brandnetel en Haagwinde. Een goed beheer van maaien en afvoeren is cruciaal voor het behoud van een bloemrijke vegetatie. Grote kaardenbol, Duizendblad en Knoopkruid gingen vanaf juni het beeld bepalen. Later in het seizoen, van juli tot september, zullen Peen en Wilde cichorei gaan bloeien. Vooral de Grote Kaardenbol is



In een zee van Margrietten een eenzame Gele morgenster....

opvallend en steekt op verscheidene plaatsen met zijn zaadbollen ver boven de vegetatie uit. Dit is een soort die gewild is bij vogels zoals de Putter.

Bij het beheer wordt erop gestuurd om zoveel mogelijk soorten uit een bloemrijk grasland te behouden. Waar vorig groeiseizoen de pionierssoorten nog de overhand hadden, bevindt zich nu het grootste deel van de waargenomen soorten in de categorie bloemrijk grasland!



Echte Koekoeksbloem

In de lagere, voedselarme delen van de Turfweide bepaalden Echte Koekoeksbloem het beeld, samen met Stijve ogentroost, Kleverige ogentroost en Grote ratelaar. Deze laatste drie soorten zijn ook bijzondere soorten, aangezien ze alledrie half-parasieten zijn die parasiteren op de wortels van grassen en riet. Het is gunstig dat deze soorten hier staan. Ze nemen voedingsstoffen weg bij grassen en zo ontstaat er meer ruimte voor de kruidenvegetatie.



*Plukje Veenmos
(Foto: Heem)*

Ook is er Veenmos aangetroffen, wat ontzettend positief is aangezien Veenmos een belangrijke plant is voor veenvorming. Veenmos is een kleine, primitieve sporenplant die in natte omstandigheden leeft en dikke kussens vormt. Veenmos groeit aan de bovenkant aan, terwijl het aan de onderkant afsterft. Zo ontstaat er een dikke laag dood plantmateriaal dat veen wordt genoemd.

Andere noemenswaardige soorten zijn Moeraskartelblad, Blauwe knoop, en Geelgroene zegge: zeer positieve indicatoren voor een blauw grasland vegetatie in wording....



Grote kaardenbol



*Kleverige ogentroost en
Zandblauwtje*

*Sfeerimpressie van het
voedselarme gedeelte
(Foto: Heem)*



boven en rechts:

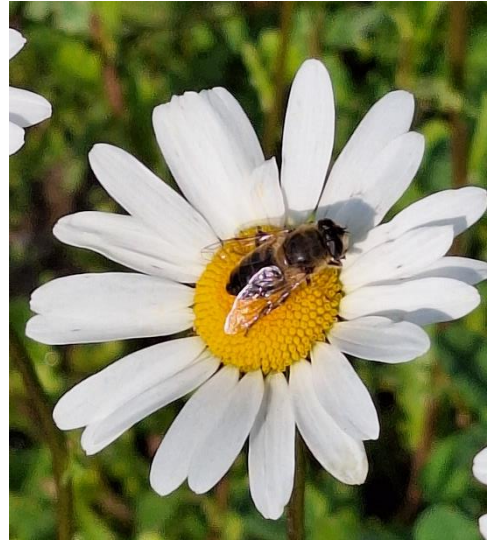
*Sfeerimpressies van het
voedselrijke gedeelte.*



Fauna

Naast de vele plantensoorten – in totaal hebben de Ginkelgroep en ondergetekende samen zo'n 120 (!) verschillende soorten aangetroffen – huizen in de Turfweide ook veel diersoorten. Verscheidene vogelsoorten zijn waargenomen. Een heel bijzondere waarneming kwam van een buurtbewoner die een nachtzwaluw had gezien, n.b. één dag nadat hij een nachtzwaluwexcursie van het IVN aan het zuidende van de Slaperdijk had bijgewoond.

Maar vooral de insecten zijn overvloedig aanwezig zowel in aantallen als in verscheidenheid aan soorten, waaronder verschillende soorten veldsprinkhanen, sabelsprinkhanen en allerlei "vliegen". Ook een aantal soorten zweefvliegen, zoals Blinde bij, Citroenpendelvlieg en de Snorzweefvlieg. Geweldig en geniaal vind ik ze, deze ondergewaardeerde



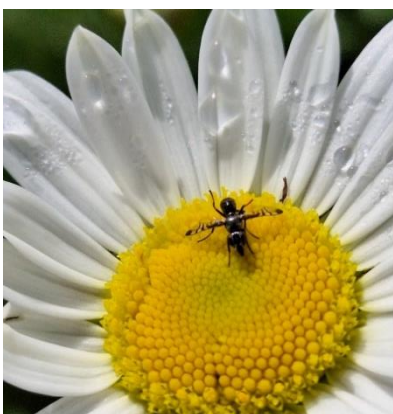
Blinde bij op Margriet



Citroenpendelvliegen op Knoopkruid

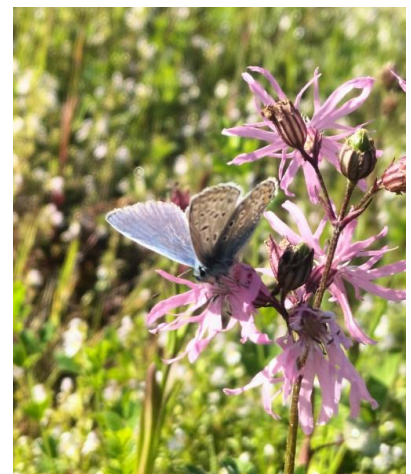
insecten. Met hun mimicry-uitendlijk, waardoor ze min of meer op gevaarlijke insecten lijken en waar vrijwel alle predatoren – ook wij mensen – zó intrappen: zweefvliegen. In ons land zijn er ruim 300 soorten.

De larven van de twee hier afgebeelde soorten leven in het water, waar ze afval eten. Ze bezitten een zeer lange, telescopische adembuis die boven water kan worden gestoken. Deze larven worden ook wel rattenstaartlarven genoemd.



*Klaverzoenvlieg
op Margriet*

*Icarusblauwtje op
Echte koekoeksbloem*



Akkerhommel op Rode klaver

Op een aantal plaatsen op het voedselrijke deel komen brandnetelbosjes voor. Ondanks de reputatie als “onkruid” hebben brandnetels een belangrijke rol in het ecosysteem. Ze dienen als waardplanten voor nogal wat vlindersoorten. Dat betekent dat deze vlinders hun eieren enkel en alleen op de bladeren van brandnetels leggen. En dat de rupsen van die vlinders zich uitsluitend voeden met brandnetel!

Zo is de brandnetel waardplant voor prachtige vlinders als de Atalanta, Dagpauwoog, Kleine vos en de Gehakkelde aurelia. Op de foto rechts is een rups van de Dagpauwoog begonnen aan een brandnetelblad. Deze vlinder legt haar eitjes in groepjes van vijftig tot enkele honderden exemplaren aan de onderzijde van een brandnetelblad. En de rupsen kunnen zo'n brandnetelbosje vervolgens helemaal kaal vreten!



Een heel bijzondere waarneming deed ik 17 juni: we wandelden in de namiddag over het pad in noordelijke richting en ik keek toevallig achterom. Ook zij keek achterom. Even keken we elkaar in de ogen en toen ging ze door met snoepen van de sappige grassen en kruiden. Even later stapte ze de hoge vegetatie links van haar in en verdwenen was ze....

Onderzoek

Op 25 juni hebben Erich Grothe (met hulp van zijn dochter) en ik een klein onderzoekje verricht naar de gehalten aan voedingsstoffen in de bodem en in de watergangen. Wat dat laatste betreft, dat deden we met een apparaat dat het elektrisch geleidend vermogen (EGV) van het water meet.

We konden voedingsstoffen van de bodems goed relateren aan de begroeiing ter plekke. Op de lage delen vooral vegetatie die hoort bij voedselarme omstandigheden en in de hogere delen overheersen planten die van voedselrijke omstandigheden.

De waterkwaliteit bleek goed te noemen. Wel was in de geïsoleerde sloten de EGV laag, wat kan duiden op regenwaterinvloed bovenop de aanvoer van kwelwater. We hebben immers gemeten na een lange, natte periode



Jan Brinkhuis

Erich en dochter meten het elektrisch geleidend vermogen in een watergang